

วิเคราะห์แนวคิดทางปรัชญาการเมืองของโสเครตีส* ANALYZE SOCRATES POLITICAL PHILOSOPHY IDEAS

สักยา ขาวหมื่นไวย

Sappaya Khaomuenwai

นักวิชาการอิสระ

Independent Scholar

Corresponding Author E-mail: Somboonkh2500@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอการวิเคราะห์แนวคิดปรัชญาการเมืองของโสเครตีสนักปรัชญาชาวกรีก โสเครตีสมีความกังวลเรื่องความตายที่โสเครตีสได้รับกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญและก่อให้เกิดกระบวนทัศน์ใหม่ภายในปรัชญาการเมืองของกรีกโบราณ ซึ่งครอบคลุมหลักคำสอนทางการเมืองของเพลโตซึ่งมุ่งเน้นที่ความรู้ที่ได้รับการพิสูจน์แล้ว สารสำคัญที่แยกออกจากกันของอาณาจักรทางจิตวิทยา และการปฏิสัมพันธ์ระหว่างความคิดเชิงเหตุผล กับขอบเขตของอารมณ์ ความปรารถนา และความรู้สึกที่มีบทบาทในการกำหนดพฤติกรรมในการแยกแยะระหว่างอำนาจและประชาชน รวมถึงผลกระทบ ในยุคกลางของศาสนาคริสต์ มีการวิเคราะห์ทางเทววิทยาเกี่ยวกับการพลีชีพ และการแบ่งแยกดินแดนระหว่างอาณาจักรทางโลกและอาณาจักรศักดิ์สิทธิ์ การสำรวจแนวคิดเหล่านี้ช่วยให้เราเข้าใจถึงการพัฒนาของปรัชญาการเมืองในยุคต่อมา และวิธีที่ความเชื่อทางศาสนาได้มีอิทธิพลต่อการสร้างระบบการปกครองและการบริหารจัดการภายในสังคม การวิเคราะห์นี้ยังชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างปรัชญาการเมืองของโสเครตีสกับแนวคิดทางการเมืองในยุคหลัง เช่น แนวคิดประชาธิปไตยและอำนาจอธิปไตย ที่มีผลต่อวิธีการปกครองที่แตกต่างกันในแต่ละช่วงเวลา เป็นต้น

คำสำคัญ: แนวคิด; ปรัชญาการเมือง; โสเครตีส

Abstract

This article presents an analysis of the political philosophy of Socrates, the Greek philosopher. Socrates' concern with death prompted significant changes and gave rise to a new paradigm within ancient Greek political

*Received December 12, 2024; Revised January 3, 2025; Accepted January 8, 2025

philosophy. This encompasses Plato's political teachings, which focus on proven knowledge, the distinct essence of the psychological realm, and the interaction between rational thought and the scope of emotions, desires, and feelings that play a role in determining behavior in distinguishing between power and the people, as well as their impact. In the medieval Christian era, there was a theological analysis of martyrdom and the division between the secular and sacred realms. Exploring these concepts helps us understand the development of political philosophy in later periods and how religious beliefs influenced the creation of governance systems and administration within society. This analysis also highlights the connections between Socratic political philosophy and later political concepts, such as democracy and authoritarianism, which affected different governance methods in each period, among others.

Keywords: Concept; Political Philosophy; Socrates.

บทนำ

โสเครตีส (Socrates) เป็นปรัชญาทางการเมืองที่มีความสำคัญในสมัยกรีกโบราณ และเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อปรัชญาตะวันตกเป็นอย่างมาก เกิดเมื่อปี 469 ก่อนคริสตกาลในกรุงเอเธนส์ เขาไม่ทิ้งผลงานลายลักษณ์อักษรไว้ แต่ทฤษฎีและแนวคิดของเขาถูกบันทึกและนำเสนอผ่านงานเขียนของลูกศิษย์ของเขา เช่น เพลโต (Plato) และเซโนแฟนส์ (Xenophon)

การวิเคราะห์แนวคิดทางปรัชญาการเมืองของโสเครตีส

1. การตั้งคำถามและการวิพากษ์ (Socratic Method) แนวคิดนี้เป็นหนึ่งในวิธีที่สร้างสรรค์ที่สุดของโสเครตีส ซึ่งเป็นการตั้งคำถามและการวิพากษ์เพื่อค้นหาความจริง และทำให้ผู้สนทนาตระหนักถึงความไม่แน่นอนของความรู้ตนเองและการตั้งคำถามเชิงปรัชญา

2. ความรู้และการปกครอง (Knowledge and Governance) โสเครตีสเชื่อว่าการปกครองที่ดีขึ้นอยู่กับความรู้และปัญญาของผู้ผู้นำ และเชื่อว่าผู้นำควรปกครองด้วยความยุติธรรมและคุณธรรม

3. คุณธรรมและความยุติธรรม (Virtue and Justice) แนวคิดนี้ของโสเครตีสทำให้เห็นว่าคนจะมีชีวิตที่ดีได้ต้องมีคุณธรรมและความยุติธรรม และเขาบอกว่ายุติธรรมเป็นคุณธรรมที่สูงสุดของมนุษย์ (ขวัญชนก สายชมพู และอภิรดี โกเฮง, 2566)

หลักจริยธรรมที่สำคัญของโสเครตีสคือ ความรู้คือคุณธรรม คุณธรรมคือความรู้ ถ้าคนเรารู้ว่า อะไรคือคุณธรรม อะไรคือความดี ก็จะหันไปประพฤติดี เพราะคุณธรรมจะคอยควบคุมจิตสำนึกไม่ให้คนหลงผิดไปทำความชั่ว การที่คนจะมีคุณธรรมได้ก็ต้องรู้จักตัวเองเสียก่อน ดังนั้น โสเครตีสจึงสอนให้คนรู้จักสำรวจตัวเองเพื่อจะได้รู้จักตัวเองให้ดีขึ้น เพราะชีวิตที่ไม่เคยถูกสำรวจ คือชีวิตที่ไร้คุณค่า (กฤษณา หงษ์อุเทน, 2556)

กล่าวกันว่า โสเครตีสคอยเฝ้ามองผู้คนและไล่ถามผู้คนไปว่าจะนำพาตัวเองไปสู่ความมีศีลธรรมได้อย่างไร (NGThai, 2562) สำหรับโสเครตีส การสอบสวนเชิงปรัชญาทำให้โสเครตีสถูกตัดสินประหารโดยสภาเอเธน เนื่องจากฝ่ายตรงข้ามรวบรวมอำนาจผ่านการตัดสินบน การใช้อิทธิพลทางการเมือง และการเผยแพร่ข้อมูลที่ผิดพลาด (โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่มีศาล การพิจารณาคดี หรือระบบสภาอย่างเป็นทางการ การสอบสวนคดี) ก่อนการประหารชีวิตของเขาเพลโตได้เข้าหาโสเครตีสด้วยข้อเสนอการหลบหนีโดยได้คิดแผนไว้แล้ว โสเครตีสมีความเชื่อว่าพลเมืองทุกคนควรปฏิบัติตามและเชื่อฟังกฎหมายของรัฐ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยและเสถียรภาพของสังคม เขาให้ความเห็นว่าการหลบหนีโทษประหารชีวิตจะถือว่าเป็นการละเมิดกฎหมาย ซึ่งเขาไม่ต้องการทำเช่นนั้น เพราะเขาเชื่อว่าการเชื่อฟังกฎหมายเป็นหน้าที่ของพลเมืองที่ดี โสเครตีสแสดงความพร้อมที่จะยอมรับผลตามกฎหมาย (NGThai, 2562)

ดังนั้น บทความนี้ได้วิเคราะห์ปรัชญาการเมืองของโสเครตีสโดยเน้นที่มุมมองเกี่ยวกับรัฐในอุดมคติ บทบาทของกษัตริย์นักปรัชญาและการวิพากษ์วิจารณ์ประชาธิปไตย โสเครตีสเป็นปรัชญาเมธีที่ยิ่งใหญ่คนหนึ่งของโลก เป็นปรัชญาเมธีที่มุ่งเน้นในการแสวงหาและคุณค่าแห่งปัญญาเมื่อสมัยเด็ก โสเครตีสได้รับการศึกษาทางวิชาการเพียงเล็กน้อย แต่เป็นผู้ที่มีความใฝ่รู้และแสวงหาความรู้ โดยเฉพาะในการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับศีลธรรมและจิตวิญญาณ ความรู้ที่โสเครตีสสะสมมาอย่างละเอียด ประกอบกับความมุ่งมั่นในการค้นคว้าปัญญอย่างต่อเนื่อง ทำให้โสเครตีสได้รับการยกย่องว่าเป็นหนึ่งในวีรบุรุษด้านศีลธรรมของโลก

การเสียสละเพื่อความยุติธรรมและวิธีแสวงหาความจริงของโสเครตีส

สิ่งที่พวกเขาปรารถนาตลอดชีวิต และปรารถนาสติปัญญา และหลบหนีจากมิตรภาพของสิ่งที่พวกเขาเกลียดชัง เมื่อคนรักหรือภรรยาหรือลูกชายของมนุษย์เสียชีวิตลง ผู้ชายจำนวนมากก็เต็มใจไปยังอีกโลกหนึ่งซึ่งนำโดยความหวังที่จะได้พบกับคนที่พวกเขาโหยหาและได้อยู่กับพวกเขาที่นั่น และผู้ที่รักในปัญญาจริง ๆ และมีความเชื่อว่าตนไม่สามารถหาได้จากที่อื่น กว่าในโลกหน้าจะเสียใจเมื่อตายและไม่ยินดีที่ได้ไปที่นั่นหรือไม่เพื่อนเอ๋ย เราไม่สามารถคิดอย่างนั้นได้ ถ้าเขาเป็นนักปรัชญาจริง ๆ เพราะเขาจะเชื่ออย่าง

มั่นใจว่าเขาจะพบปัญหอันบริสุทธิ์ที่อื่นนอกจากในโลกอื่น ถ้าเป็นเช่นนั้นจะไม่โง่เขลาหรือที่คนเช่นนั้นจะกลัวความตาย แต่การบังคับตัวเองที่โง่เขลาของพวกเขาอย่างน้อยก็นี้อีกเล็กน้อย เพราะพวกเขากลัวว่าพวกเขาจะขาดความสุขบางอย่างที่พวกเขาปรารถนา ดังนั้นพวกเขาก็จะละเว้นบางอย่างเพราะพวกเขายู่ภายใต้อิทธิพลของผู้อื่น แต่ยังถูกรอบงำด้วยความสุข (สุทนต์ ทองเล็ก, 2562) ในช่วงชีวิตของโสเครติส นครรัฐเอเธนส์ประสบกับวิกฤตใหญ่ โดยเฉพาะสงครามเปโลโพนเนเซียนกับนครรัฐสปาร์ตา โสเครติสเข้าร่วมรบในสงครามกับสปาร์ตาสองครั้ง แต่เอเธนส์พ่ายแพ้แก่สปาร์ตาในปี 404 ก่อนคริสตกาล ความพ่ายแพ้ทำให้เอเธนส์ที่เคยเจริญรุ่งเรืองเข้าสู่ยุคเสื่อม โดยมีการแสวงหาแพะรับบาป มีผู้มีอำนาจบางคนในเอเธนส์ยุยงให้ศาลสูงไต่สวนโสเครติส โดยกล่าวหาว่าเขาทำให้เยาวชนและชาวเอเธนส์เสื่อมศรัทธาในศาสนา ส่งผลให้เมืองเอเธนส์พ่ายแพ้ต่อสปาร์ตา เนื่องจากชาวเอเธนส์จำนวนมากยังเชื่อถือในเทพเจ้าว่าเป็นผู้ปกป้องเมืองต่าง ๆ (โกวิทวงศ์สุรวุฒินันท์, 2559)

วิธีการสนทนาของโสเครติสเป็นการซักถามหรือไต่ถามด้วยการใช้หลักของเหตุและผลที่เรียกว่า “ตรรกวิทยา” เขามักเริ่มต้นการสนทนาด้วยเรื่องทั่วไปหรือเกี่ยวข้องกับสิ่งเล็กน้อย จากนั้นจะตั้งคำถามที่มีความหมายลึกซึ้งแก่คู่สนทนา ซึ่งจะนำไปสู่การหาคำตอบที่ถูกต้องและน่าเชื่อถือ เขาใช้วิธีนี้ในการแสวงหาความจริง เช่น เมื่อเกิดข้อสงสัยในสิ่งใดเขาจะหาผู้รู้หรือนักปรัชญาที่เชี่ยวชาญในด้านนั้น ๆ แล้วขอคำอธิบายโดยการซักถามจนได้คำตอบสุดท้ายที่พอใจ หรือบางครั้งทำให้ผู้รู้นั้นไม่สามารถตอบได้ ทำให้เกิดความรู้สึกไม่พอใจจนกลายเป็นศัตรูไปหลายราย (Husnana11, 2556)

ในกระบวนการแสวงหาความรู้ของโสเครติส ที่ใช้ได้ผลมากที่สุดคือ กระบวนการวิภาษวิธี (Dialectic) หลักการที่สำคัญของกระบวนการนี้คือ การนำข้อเสนอที่มีเหตุผล (Thesis) และข้อคัดค้าน (Antithesis) มาหักล้างกัน ข้อคัดค้านที่มีเหตุผลมากกว่าจะสามารถหักล้างข้อเสนอที่มีเหตุผลน้อยกว่า ในทำนองเดียวกัน ข้อคัดค้านที่มีเหตุผลด้อยกว่าจะไม่สามารถหักล้างข้อเสนอที่มีเหตุผลมากกว่า หากข้อเสนอใดถูกหักล้างไปโดยข้อคัดค้านที่มีเหตุผลมากกว่า ก็จะนำเสนอข้อใหม่เพื่อคิดค้นต่อไป ผลลัพธ์ระหว่างข้อเสนอและข้อคัดค้านที่มีเหตุผลคือ ความจริงที่ถูกต้อง (Synthesis) กระบวนการวิภาษวิธีจึงเป็นกระบวนการสำคัญของโสเครติสในการแสวงหาและอธิบายองค์ความรู้ที่แท้จริงแห่งชีวิต การเมือง ด้วยวิธีการแสวงหาความรู้แบบวิภาษวิธี โดยเชื่อมั่นในศีลธรรม สิ่งที่สำคัญที่สุดในชีวิตของโสเครติส คือการแสวงหาปัญญาเพื่อเสริมสร้างชีวิตที่ดีและมีความสุขให้แก่ประชาชน โสเครติสเห็นว่ามนุษย์จะมีชีวิตที่ดีและมีความสุขจะต้องยึดมั่นในคุณธรรม ผู้ปกครองต้องมีคุณธรรมและเสริมสร้างให้ประชาชนมีความรู้และเข้าใจในคุณธรรม เพื่อให้

ทุกคนตระหนักในคุณค่าของคุณธรรมและยึดถือเป็นคุณค่าแห่งวิถีชีวิต เพื่อชีวิตที่ดีของสังคม (ปรีชา ช้างขวัญยืน, 2514)

คำประกาศของโสเครตีส ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นหนึ่งในคำยืนยันที่ลึกซึ้งที่สุดในประวัติศาสตร์ แสดงถึงการเปรียบเทียบระหว่างความอ่อนน้อมถ่อมตนและความเย่อหยิ่งอย่างชัดเจน โสเครตีสยืนยันว่าเขาไม่มีความรู้ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความอ่อนน้อมถ่อมตนของเขา ในขณะที่เดียวกันก็มีสิ่งที่คุณเหมือนความเย่อหยิ่งแฝงอยู่ในคำประกาศ โดยเฉพาะเมื่อเขาอ้างถึงเครื่องหมายต่าง ๆ ที่พระเทพแห่งเอเดนมอบให้ ความเชื่อมั่นของโสเครตีสคือ “ชีวิตที่ขาดความประณีตนั้นมีค่าน้อยกว่าชีวิตที่คุ้มค่ากับการใช้ชีวิต” การยืนยันนี้ชี้ให้เห็นเพิ่มเติมว่าชีวิตที่มีบุญจะต้องถูกสอบถามและดำเนินต่อไปอย่างสม่ำเสมอด้วยความขยันหมั่นเป็นองค์ประกอบสำคัญข้อเสนอที่สองของโสเครตีสระบุว่าความชั่วร้ายไม่สามารถชนะเหนือบุคคลที่มีคุณธรรมได้โดยไม่คำนึงถึงสถานะชีวิตของพวกเขา (ธีรพงศ์ แก่นอินทร์, 2554)

ดังนั้น แนวคิดเรื่องเสถียรภาพที่ขอบรรณคุณเหมือนจะยึดมั่นในระบบความเชื่อ โดยเฉพาะนี้ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความโกรธของชาวเอเธนส์ต่อโสเครตีสคือความเอนเอียงของเขาที่จะสอบสวนรากฐานโบราณของ Anaj โดยการสอบถามที่ท้ายที่สุดบ่อนความถูกต้องของความรู้ของเขาเองโดยทั่วไปบุคคลแสดงความไม่เต็มใจที่จะมีส่วนร่วมใน “ตัวเหลือบ” คำนี้ซึ่งสร้างขึ้นโดยโสเครตีสมีจุดมุ่งหมายเพื่อถ่ายทอดความหมายที่ข้ามความเข้าใจของบุคคลทั่วไปแม้ว่าโสเครตีสจะอุทิศตนอย่างกระตือรือร้นต่ออุดมคติของเอเธนส์ แต่เขาก็ขาดข้อความสำคัญของ “ความรับผิดชอบ” อย่างเห็นได้ชัดในการแสวงหาความถูกต้องซึ่งเป็นลักษณะเด่นของผู้ที่แสวงหาความรู้ มีการขาดข้อ จำกัด ที่ครอบคลุม อย่างไรก็ตาม ในขณะเดียวกัน การยืนยันความไม่รู้ของโสเครตีสดูเหมือนจะคล้ายกับด้านหน้ามากกว่า

ปรัชญาของโสเครตีส

1. มนุษย์กับรัฐ การอยู่ร่วมกันของมนุษย์ทำหน้าที่เป็นพื้นฐานสำหรับการจัดตั้งรัฐ บุคคลนั้นไม่สามารถอยู่ได้ในความโดดเดี่ยวรัฐถือว่าเป็นประโยชน์และขาดไม่ได้เนื่องจากเป็นอ่างเก็บน้ำที่บุคคลสามารถรับการดำรงอยู่ได้อย่างเต็มที่และได้รับคุณธรรมทางศีลธรรมผ่านปฏิสัมพันธ์กับคนร่วมสมัย

2. กฎหมายแห่งรัฐ

2.1 กฎหมาย เป็นกลไกของรัฐที่มีหน้าที่ส่งเสริมและคุ้มครองให้มนุษย์ดำเนินชีวิตตามหลักเกณฑ์ที่ถูกต้อง

2.2 คุณค่าของกฎหมาย กระบวนการกฎหมายจำเป็นต้องใช้ความรู้และความซื่อสัตย์ทำให้มั่นใจได้ว่ากรอบกฎหมายทำหน้าที่เป็นเครื่องมือสำหรับการบังคับใช้จริยธรรม

ทางสังคมอย่างแท้จริงดังนั้นจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้ที่มีปัญญาจะต้องได้รับมอบหมายในการกำหนดหลักการปกครอง

3. ราชาปราชญ์ หมายถึง ผู้ปกครองที่ดีตามแนวคิดของโสเครตีส ปราชญ์เป็นบุคคลที่มีความรู้ และมีคุณธรรม ซึ่งส่งเสริมให้ประชาชนปฏิบัติตาม เพื่อที่จะปฏิเสธการยืนยันว่ากรอบปรัชญาเมธีขาดประโยชน์สำหรับการปกครองของรัฐ โสเครตีสได้เรียกคำอุปมาที่รู้จักกันดีเกี่ยวกับรัฐนาวามา โดยยืนยันว่าเมื่อลูกเรือขึ้นสู่กระดูกงูและการควบคุมเรือ พวกเขาจะละเลยคำแนะนำของเจ้าหน้าที่นำทางซึ่งในมุมมองของลูกเรือถูกมองว่าเป็นเพียงผู้สังเกตการณ์เท่านั้นนอกจากนี้พวกเขายังสื่อสารในรูปแบบภาษาที่ไม่สามารถเข้าใจได้สำหรับลูกเรือ บุคคลนั้นขาดการรับรู้พื้นฐานเกี่ยวกับพื้นที่เฉพาะที่จำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญด้านการเดินเรือในลักษณะเดียวกัน ปรัชญาที่เป็นระบบดูเหมือนจะมีประโยชน์เล็กน้อยสำหรับเมืองรัฐ (โพลิส) เนื่องจากประชากรยังคงไม่รู้ถึงขอบเขตของความต้องการปรัชญาที่เป็นระบบสาระสำคัญของปรัชญาที่เป็นระบบจำเป็นต้องมีคุณลักษณะเช่นความกล้าหาญความเปิดกว้างความสามารถในการเรียนรู้อย่างรวดเร็วสถานการณ์บังเอิญและที่สำคัญที่สุดคือความรักที่ลึกซึ้งต่อความเป็นจริงเชิงประจักษ์ของการดำรงอยู่ เพราะฉะนั้นคนส่วนมากจึงไม่อาจเป็นปรัชญาเมธีได้ และกำแพงระหว่างคนส่วนมากกับ ปรัชญาเมธีจึงดูเสมือนไม่มีทางผ่านได้เลย แต่ที่ร้ายกว่านั้นก็คือ คนส่วนใหญ่ยังมีแนวโน้มที่จะทำให้ผู้ที่ต้องการเป็นปรัชญาเมธีเข้าร่วมฝ่ายของตนและกักเก็บไว้ด้วยการบีบบังคับทางจิตวิทยา (สมบัติ จันทรวงศ์, 2524)

ตามคำกล่าวของโสเครตีสรัฐในอุดมคติคือรัฐที่มีการแบ่งงานกันอย่างเคร่งครัดตามความสามารถตามธรรมชาติของผู้คนรัฐจะแบ่งออกเป็น 3 ชั้น ได้แก่ ผู้ปกครอง ผู้พิทักษ์และผู้ผลิตผู้ปกครองจะเป็นบุคคลที่ฉลาดและยุติธรรมมีความรู้และความเข้าใจในสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับรัฐพวกเขาจะตัดสินใจตามเหตุผลมากกว่าอารมณ์หรือผลประโยชน์ส่วนตัวผู้พิทักษ์จะมีหน้าที่ปกป้องรัฐจากภัยคุกคามภายนอกและรักษาความสงบเรียบร้อยภายในรัฐในที่สุดผู้ผลิตจะดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่จำเป็นต่อการทำงานของรัฐบาล

ดังนั้น โสเครตีสเชื่อว่าการแบ่งงานกันทำจะสร้างสังคมที่กลมกลืนซึ่งทุกคนต่างมีส่วนร่วมโดยไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวเขาโต้แย้งว่าเมื่อแต่ละคนทำหน้าที่ของตนได้อย่างสมบูรณ์แบบก็จะส่งผลดีต่อความเป็นอยู่และความเจริญรุ่งเรืองโดยรวมของรัฐ

แนวคิดของโสเครตีส

1. ปัญญา (Wisdoms) หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับความดี ซึ่งคือการทราบว่าอะไรเป็นประโยชน์หรือไม่เป็นประโยชน์ ความดีสามารถอธิบายได้ด้วยเหตุผล และเหตุผลของความดีก็จะนำมาซึ่งความสุขให้แก่มนุษย์ มนุษย์ส่วนใหญ่หลงทำความชั่วเนื่องจากความไม่

รู้ ไม่ทราบว่าคุณสมบัติมีลักษณะอย่างไร หากมนุษย์ทราบว่าคุณสมบัติคืออะไร พวกเขาจะไม่กระทำการชั่วร้าย เพราะความชั่วร้ายนำไปให้เกิดทุกข์ มนุษย์ที่เกิดมาในโลกนี้ต่างต้องการความสุข หากมนุษย์ทราบว่าคุณสมบัติคืออะไร เขาจะเลือกที่จะทำแต่ความดี เนื่องจากความดีนำมาซึ่งความสุข ผู้ปกครองจึงต้องเป็นผู้ที่ประพฤติดีและหลีกเลี่ยงความชั่ว เป็นตัวอย่างที่ดีแก่สังคม เพื่อให้ประชาชนมั่นใจว่าการประพฤติดีและเว้นความชั่วจะทำให้ชีวิตมีความสุข การประพฤติชั่วถูกปฏิเสธจากสังคมและนำพาซึ่งทุกข์ความลำบาก

2. ความกล้าหาญ (Courage) หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่เราควรกลัวและไม่ควรกลัว มีความกล้าหาญที่จะทำความดี แม้ในทุกสถานการณ์ ทุกสถานที่ การทำความดีนั้นจะเสี่ยงด้วยชีวิตก็ตามไม่ได้กล้าแบบบ้าปิ่น แต่มีเหตุผลที่จะรักษาความดีให้ดำรงอยู่ต่อไป เช่น ผู้ปกครองกล้าที่จะทำในสิ่งที่ดี กล้าปราบปรามในสิ่งชั่วร้ายทั้งหลาย ไม่ทำอะไรที่มีสองมาตรฐาน การที่ปล่อยความชั่วไว้คงอยู่เพื่อเอาตัวรอด ทำให้ความดีสูญหายไปเป็นการกระทำที่ไม่ใช่วิสัยของผู้ปกครอง

3. การควบคุมตนเอง (Temperance) หมายถึง การดำเนินชีวิตตามหลักจริยธรรมและความดีงาม การไม่ปล่อยให้อารมณ์ต้องตกเป็นทาสของอารมณ์และความปรารถนาที่ไม่เหมาะสม การควบคุมตนเองทำให้สามารถใช้สติปัญญาในการแก้ไขปัญหาได้อย่างเต็มที่ การใช้ปัญญาในการพิจารณาเหตุผลเพื่อรักษาความดีอยู่เสมอ ผู้ปกครองในฐานะผู้มีอำนาจสูงสุดในแผ่นดิน ควรเป็นบุคคลที่รับใช้สาธารณะ ดังนั้น การควบคุมตนเองจึงเปิดโอกาสให้สามารถทำประโยชน์ต่อประชาชนได้มากที่สุด ผู้ปกครองต้องเป็นตัวอย่างที่ดีตลอดเวลา

4. ความยุติธรรม (Justice) หมายถึง การกระทำที่เคารพสิทธิของผู้อื่น และการไม่กระทำความผิดศีลธรรมต่อผู้อื่น บุคคลที่ยุติธรรมไม่จำเป็นต้องตอบแทนความยุติธรรมด้วยความยุติธรรม ผู้ปกครองต้องแสดงให้เห็นว่าเป็นผู้รักในความยุติธรรม และส่งเสริมความยุติธรรมในสังคม รวมถึงกล้าที่จะรักษาหลักความยุติธรรมไว้ หากผู้ปกครองในสังคมใดไม่มีความยุติธรรมหรือไม่กล้าที่จะสร้างความเชื่อมั่นในความยุติธรรม สังคมนั้นย่อมขาดความสุขและความสงบเรียบร้อย (Husnana11, 2556)

แนวคิดการปกครองของโสเครตีส “ราชาปราชญ์” ให้ปราชญ์เป็นผู้ปกครอง เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย มีอำนาจในการบัญญัติกฎหมาย, ด้านบริหาร และมีอำนาจในการตัดสินคดี ต่าง ๆ สังคมจะมีความสุข เพราะปราชญ์จะทำแต่สิ่งดี ๆ และส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณธรรม (NGThai, 2562)

แนวคิดของโสเครตีส ที่สำคัญมีดังนี้

1. วัตถุประสงค์หลักของการดำรงอยู่ของมนุษย์คือการบรรลุความสุข หากบุคคลถูกระงับว่าเป็นบุคคล การดำรงอยู่ของเขาหรือเธอจะประกอบด้วยความสุข

2. บุคคลที่มีสติปัญญานั้นเป็นคนที่มีความดี เนื่องจากบุคคลที่ฉลาดคือคนที่แสวงหาความดีและจิตใจหลักเล็งความชั่วร้ายบุคคลที่ฉลาดควรเป็นผู้นำของรัฐ เพื่อส่งเสริมความสงบและพฤติกรรมทางจริยธรรมในสังคม ซึ่งจะแสดงถึงหลักการของความดี

โสเครตีสเสนอว่า หากรัฐประกอบด้วยองค์ประกอบพื้นฐานสามประการ ความรู้ ความเข้าใจของมนุษย์ก็มีองค์ประกอบสามอย่างเช่นกัน ส่วนแรกคือความอยากอันเป็นผลจากความต้องการทางร่างกาย ส่วนหลังคือเหตุผลที่กำหนดกฎเกณฑ์ให้เรา และส่วนที่สามคือใจ แสดงออกมาในรูปของความโกรธและอารมณ์พยาบาท ความยุติธรรมในบุคคลหมายถึงความสมดุลระหว่างสามส่วนของจิตใจ โดยที่เหตุผลต้องเป็นส่วนที่ปกครอง ในทางตรงกันข้าม ความยุติธรรมเกิดจากความขัดแย้งระหว่างสามส่วนนี้ ไม่ว่าจะเป็นในตัวบุคคลหรือในนครรัฐ (สมบัติ จันทรวงศ์, 2524)

ในส่วนของหลักจริยธรรมที่สำคัญของโสเครตีสคือ ความรู้คือคุณธรรม คุณธรรมคือความรู้ ถ้าคนเรารู้อย่างถ่องแท้ว่า อะไรคือคุณธรรม อะไรคือความดี ก็จะไม่ทำผิด เพราะคุณธรรมจะคอยควบคุมจิตสำนึกไม่ให้คนหลงผิดไปทำความชั่ว อย่างไรก็ตาม การที่คนจะมีคุณธรรมได้ก็ต้องรู้จักตัวเองเสียก่อน ดังนั้น โสเครตีสจึงสอนให้คนรู้จักสำรวจตัวเองเพื่อจะได้รู้จักตัวเองให้ดีขึ้น เพราะ ชีวิตที่ไม่เคยถูกสำรวจ คือชีวิตที่ไร้คุณค่า หลักการของโสเครตีสคือ ถ้าความยุติธรรมถูกทำลาย ความไม่ยุติธรรมเข้ามาแทนที่ ก็ไม่มีเหตุผลที่จะมีชีวิตอยู่ต่อไป เพราะการมีชีวิตอยู่เท่านั้นไม่เพียงพอ แต่ควรมีชีวิตอยู่อย่างดี ชีวิตที่ดีคือชีวิตอันงาม ชีวิตที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรมการหนึ่งคือการยอมรับผิดและทำผิดในฐานะไม่เคารพกฎหมายบ้านเมือง ถ้าคำตัดสินของรัฐไม่มีผลบังคับลงโทษประชาชนได้ รัฐก็ไม่สามารถดำรงอยู่ได้ หากคนหนึ่งคำสั่งของรัฐก็เท่ากับทำความชั่ว ถึงจะหนีไปอยู่เมืองอื่นก็คงถูกดูถูกเหยียดหยามเพราะมีชนักติดหลัง และต้องได้รับความอับอายไปชั่วกาลนานความตายของโสเครตีส นำเสนอภาพเหตุการณ์วาระสุดท้ายของนักปราชญ์ผู้ยิ่งใหญ่ โสเครตีสนั่งอยู่บนเตียงในห้องคุมขังท่ามกลางเหล่าสานุศิษย์ที่รักและบูชาเขาเยี่ยงบิดา แสงสว่างที่ไร้แหล่งกำเนิดส่องสว่างจากเบื้องบนลงมากระทบร่างกายท่อนบนอันเปลือยเปล่า และร่างกายท่อนล่างที่พาดพันด้วยอาภรณ์สีขาวของโสเครตีส นักปราชญ์ผู้ยิ่งใหญ่หันหน้าไปยังเหล่าสานุศิษย์ที่อยู่ในอาการเศร้าโศกพร้อมกับยกแขนซ้ายชูสูงขึ้นและชี้ขึ้นสู่เบื้องบนเพื่อยืนยันหลักปรัชญาที่เขามอบไว้เป็นมรดกให้แก่ศิษย์และมนุษยชาติ นั่นคือ “จงยึดมั่นในสัจจะและความดีเหนือสิ่งอื่นใด” (กฤษณา หงษ์อุเทน, 2556)

ดังนั้น การที่โสเครตีสตั้งคำถามและสนทนาเกี่ยวกับปรัชญาและศาสนาจึงเท่ากับเป็นการทรมานต่อชาติ การไต่สวนตัดสินว่าโสเครตีสมีความผิด เป็นการสะท้อนถึงความตึง

เครือข่ายระหว่างแนวคิดทางปัญญากับอำนาจของรัฐ ซึ่งนำไปสู่การพิจารณาที่ดีที่มีผลกระทบต่อประวัติศาสตร์ปรัชญาอย่างลึกซึ้ง การตัดสินใจของเขามิเพียงแต่ส่งผลกระทบต่อชีวิตของโสเครตีสเอง แต่ยังเป็นการเตือนใจถึงความสำคัญของเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการค้นหาความจริงในสังคม การต่อสู้ของโสเครตีสเพื่อความจริงและความยุติธรรมยังคงเป็นแรงบันดาลใจให้กับนักคิดและนักปฏิบัติในยุคหลัง ซึ่งทำให้เราเห็นคุณค่าและบทเรียนที่สำคัญเกี่ยวกับการตั้งคำถามและการท้าทายอำนาจในทุกยุคทุกสมัย. การสืบสวนและพิจารณาที่ดีของโสเครตีสจึงกลายเป็นสัญลักษณ์ของความขัดแย้งระหว่างปัจเจกบุคคลกับระบบที่มีอำนาจ ซึ่งกระตุ้นให้เกิดการอภิปรายเกี่ยวกับบทบาทของปรัชญาในสังคมและความจำเป็นในการรักษาสีพในการตั้งคำถามต่อแนวคิดที่แพร่หลาย. การวิเคราะห์กรณีของโสเครตีสจึงไม่เพียงแต่เป็นการศึกษาทางประวัติศาสตร์ แต่ยังเปิดโอกาสให้เราได้สำรวจถึงวิธีที่ความคิดและการแสดงออกสามารถเปลี่ยนแปลงหรือท้าทายโครงสร้างทางสังคมที่มีอยู่ในปัจจุบัน การศึกษานี้ยังช่วยให้เราเข้าใจถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกระบวนการทางสังคมและการเมือง ซึ่งสามารถนำไปสู่การสร้างสังคมที่เปิดกว้างและยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างได้อย่างแท้จริง การเรียนรู้จากกรณีของโสเครตีสยังช่วยเน้นย้ำถึงความจำเป็นในการส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งการตั้งคำถามและการวิพากษ์วิจารณ์ในทุกระดับของสังคม เพื่อให้เกิดการเติบโตทางปัญญาและสร้างสรรค์แนวคิดใหม่ ๆ ที่สามารถนำไปสู่การพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน

โสเครตีสวิพากษ์วิจารณ์ระบอบประชาธิปไตยอย่างรุนแรงซึ่งเป็นรูปแบบการปกครองที่แพร่หลายในเอเธนส์ในสมัยของเขา เขามองว่าระบอบประชาธิปไตยเป็นระบบที่มีข้อบกพร่องเนื่องจากเปิดโอกาสให้ผู้คนที่ไม่มีความรู้หรือความเชี่ยวชาญเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในความเห็นของเขาระบอบประชาธิปไตยมอบอำนาจมากเกินไปให้กับมวลชน ซึ่งถูกอารมณ์ครอบงำได้ง่ายและขาดเหตุผล

โสเครตีสโต้แย้งว่าประชาธิปไตยนำไปสู่ความโกลาหลและความไม่มั่นคงเนื่องจากประชาชนมักตัดสินใจโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าประโยชน์สูงสุดต่อประเทศโดยรวม นอกจากนี้เขายังเชื่ออีกด้วยว่าประชาธิปไตยส่งเสริมการปลูกปั่นความคิดเห็นของสาธารณชนโดยผู้นำใช้คำพูดที่สวยหรูและสัญญาอันเป็นเท็จเพื่อเบี่ยงเบนความคิดเห็นของสาธารณชน

นอกจากนี้โสเครตีสยังกังวลเกี่ยวกับอิทธิพลของเงินในทางการเมือง เขาเชื่อว่าบุคคลที่ร่ำรวยสามารถใช้ทรัพยากรของตนเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจและควบคุมกระบวนการประชาธิปไตยซึ่งจะนำไปสู่สังคมที่ไม่ยุติธรรมโดยที่ผลประโยชน์ของคนเพียงไม่กี่คนมีน้ำหนักมากกว่าผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่

ดังนั้น การที่กฎหมายของบ้านเราไม่ศักดิ์สิทธิ์น่าจะสันนิษฐานได้ว่า เราได้ขำจิตวิญญาณ ของกฎหมายไปทุกครั้งที่มีการรัฐประหารนั่นเอง เพราะการทำรัฐประหารแต่ละครั้งได้มีการเขียนกฎหมายใหม่ขึ้นมาทุกครั้งเพื่อประโยชน์ของพวกของตนได้บริหารอย่างมีประสิทธิภาพ การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อความยุติธรรมในสังคม แต่ยังทำให้เกิดความไม่แน่นอนและการสูญเสียความเชื่อมั่นในระบบกฎหมาย ซึ่งอาจนำไปสู่การละเมิดสิทธิพื้นฐานของประชาชนอย่างรุนแรง การรักษาความยุติธรรมและความเชื่อมั่นในระบบกฎหมายจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกคนต้องร่วมมือกัน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดสถานการณ์ซ้ำรอยเดิม และสร้างสังคมที่มีเสถียรภาพและเป็นธรรมสำหรับทุกคน การสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองจึงเป็นก้าวสำคัญในการฟื้นฟูระบบกฎหมายที่มีความศักดิ์สิทธิ์ และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและทบทวนการทำงานของรัฐบาลอย่างต่อเนื่อง

ความตายของโสเครตีสกับฝันร้ายของยุคสมัยใหม่ของเยาวชนแห่งยุคสังคมออนไลน์

ความตายของโสเครตีสและฝันร้ายของยุคสมัยใหม่ของเยาวชนในยุคสังคมออนไลน์ มีความสัมพันธ์ในแง่ของการต่อสู้กับความคิด การแสดงความคิดเห็น และการเผชิญหน้ากับการรับรู้ที่อาจขัดแย้งกับกระแสหลักในสังคม ทั้งสองเหตุการณ์หนึ่งในสมัยโบราณและอีกหนึ่งในยุคสมัยใหม่ สะท้อนถึงประเด็นที่มีความสำคัญในทุกยุคสมัยเกี่ยวกับการคิดค้น การวิพากษ์วิจารณ์ และความเสี่ยงในการเป็นบุคคลที่ตั้งคำถามกับสังคม

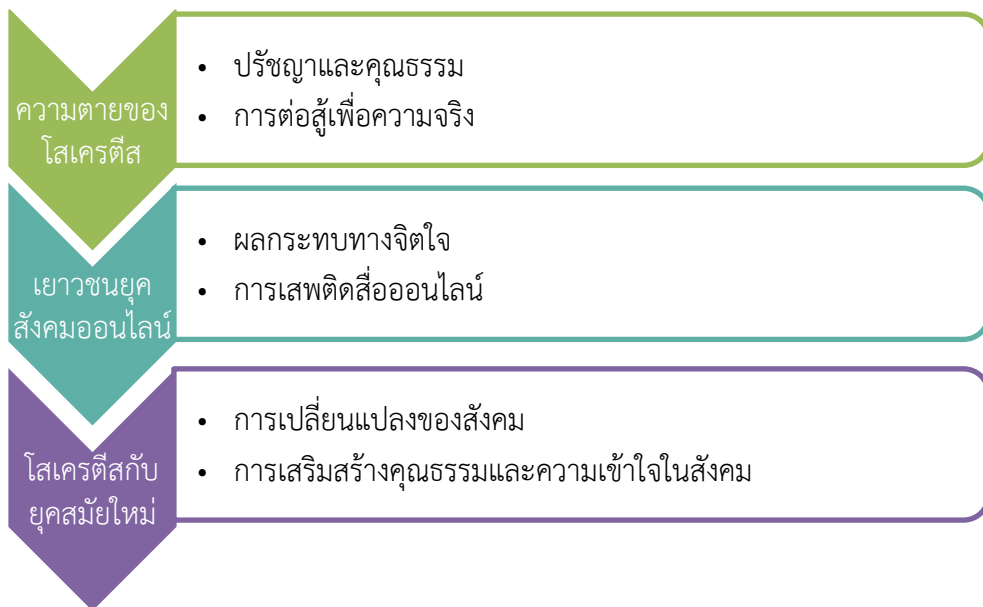
ปรัชญาการเมืองของโสเครตีสมีศูนย์กลางอยู่ที่ความเชื่อในการแสวงหาความจริง และส่งเสริมความยุติธรรมเขาจินตนาการถึงรัฐในอุดมคติที่บุคคลแต่ละคนปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามความสามารถของตนโดยไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวบทบาทของราชาแห่งปรัชญามีความสำคัญอย่างยิ่งในรัฐในอุดมคตินี้ เนื่องจากกษัตริย์เหล่านี้มีความรู้และเหตุผลซึ่งจำเป็นต่อการตัดสินใจที่ยุติธรรมอย่างไรก็ตามการวิพากษ์วิจารณ์ประชาธิปไตยของเขายังคงเป็นประเด็นถกเถียงในหมู่นักวิชาการโดยบางคนโต้แย้งว่าแนวคิดของเขาคือแนวคิดของชนชั้นสูงและไม่สามารถปฏิบัติได้จริงแม้จะมีการวิพากษ์วิจารณ์แต่ปรัชญาการเมืองของโสเครตีส คงมีอิทธิพลต่อความคิดทางการเมืองสมัยใหม่โดยเน้นย้ำถึงความสำคัญของเหตุผลและความยุติธรรมในการปกครอง ด้วยวิธีการของเขาในการตั้งคำถามและการท้าทายความคิดเห็นที่ถูกต้องในสังคม โสเครตีสไม่ยอมที่จะยอมรับความเชื่อดั้งเดิมหรือปฏิบัติตามอำนาจของผู้นำในสังคมกรีกในขณะนั้น นำไปสู่การถูกตัดสินประหารชีวิตด้วยการดื่มยาพิษ แม้ว่าโสเครตีสจะรู้ว่าจะต้องเผชิญกับโทษประหารชีวิต แต่เขาก็ไม่ยอมอ่อนข้อและเลือกที่จะยืนยันในการมีชีวิตที่ถูกต้องตาม

หลักการแห่งความจริงและการวิพากษ์วิจารณ์ ยึดมั่นในการถามคำถามเพื่อกระตุ้นความคิด และการพัฒนาจิตใจของผู้คน

ในยุคสมัยปัจจุบัน สังคมออนไลน์กลายเป็นพื้นที่ที่เยาวชนสามารถแสดงความคิดเห็น แสดงออกถึงตัวตน และท้าทายความคิดหรือกระแสหลักต่าง ๆ อย่างไรก็ดีตาม การแสดงความคิดเห็นในสังคมออนไลน์ไม่ได้ไร้ความเสี่ยง ความท้าทายที่อาจเกิดขึ้นไม่ได้เป็นแค่เรื่องของการถูกวิจารณ์หรือโดนคำพูดที่ทำลายจิตใจเท่านั้น แต่ยังมีความเสี่ยงจากการโดนโจมตีหรือการถูกแบล็กลิสต์จากสังคมออนไลน์หรือแม้แต่ชีวิตจริง เนื่องจากการมีมุมมองที่แตกต่าง ยิ่งไปกว่านั้น สังคมออนไลน์ยังส่งเสริมให้เกิดเสียงสะท้อนที่ความคิดเห็นที่คล้ายกันมักจะถูกย่ำและเสริมสร้างกันจนทำให้ผู้คนยากที่จะเปิดรับความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากความเชื่อของตนเอง ทำให้เยาวชนที่อาจมีความคิดที่แตกต่างจากกระแสหลักต้องเผชิญกับการโดดเดี่ยวหรือถูกมองว่าเป็นภัยคุกคามต่อความสงบเรียบร้อยของสังคมออนไลน์

ในโลกดิจิทัลทุกวันนี้ คนหนุ่มสาวเชื่อมต่อกับแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียอย่าง Instagram Facebook และ Twitter ตลอดเวลาแพลตฟอร์มเหล่านี้ได้กลายมาเป็นส่วนสำคัญในชีวิตของพวกเขาโดยหล่อหลอมมุมมองของพวกเขาที่มีต่อตนเองและผู้อื่นแรงกดดันในการนำเสนอภาพลักษณ์ที่สมบูรณ์แบบบนโลกออนไลน์ได้สร้างวัฒนธรรมแห่งการเปรียบเทียบและการแข่งขันทำให้เยาวชนรู้สึกไม่ดีพอ เยาวชนออนไลน์ต้องเผชิญกับโลกที่ไม่สมจริง และค่านิยมทางวัตถุในโซเชียลมีเดีย ข้อมูลที่ไหลเข้ามาอย่างต่อเนื่องสร้างความเครียดและขัดขวางพัฒนาการของอัตลักษณ์และคุณค่าของตนเอง ยิ่งไปกว่านั้น ความกลัวว่าจะพลาดโอกาสดี ๆ ได้กลายเป็นปรากฏการณ์ทั่วไปในหมู่วัยรุ่นสาว ความจำเป็นในการเชื่อมต่อและอัปเดตสิ่งที่เกิดขึ้นบนอินเทอร์เน็ตทำให้เกิดความกลัวว่าจะถูกทิ้งไว้ข้างหลังหรือถูกตัดออกจากวงสังคมความกลัวนี้สามารถทำให้เกิดความวิตกกังวลและความเครียดส่งผลให้วัยรุ่นต้องเผชิญกับฝันร้ายในวัยผู้ใหญ่

ดังนั้น ทั้งโซเชียลมีเดียและเยาวชนในยุคสังคมออนไลน์ต่างมีความสัมพันธ์ที่สำคัญกับความท้าทายในการแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระในสังคมที่มีอำนาจทางสังคมและวัฒนธรรมคอยกดดัน พวกเขาอาจกลายเป็น “เสียงที่ถูกกลบ” หรือแม้กระทั่ง “ศัตรูของรัฐ” เพราะการวิพากษ์วิจารณ์หรือแสดงความคิดเห็นที่ไม่สอดคล้องกับค่านิยมที่กำหนดโดยสังคม แม้ว่าสังคมออนไลน์จะมีศักยภาพในการเผยแพร่ความคิดเห็นอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง แต่ผลกระทบเชิงลบก็อาจเกิดขึ้นกับเยาวชน ที่ต้องเผชิญกับความกดดันในการรักษาภาพลักษณ์ในโลกดิจิทัล ซึ่งบางครั้งอาจนำไปสู่การละทิ้งความคิดเห็นส่วนตัว เพื่อความยอมรับในสังคมออนไลน์

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากบทความ

สรุป

วิธีแสวงหาความจริงของโซเชียลมีเดียและสถานการณ์ของเยาวชนในยุคสังคมออนไลน์สะท้อนถึงการต่อสู้เพื่ออิสรภาพทางความคิด การท้าทายอำนาจ และการเผชิญหน้ากับแรงกดดันในสังคม ถึงแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย การตายของโซเชียลมีเดียอาจดูเหมือนเป็นแนวคิดโบราณแต่ความเกี่ยวข้องของฝักร้ายนี้ในโลกปัจจุบันนั้นไม่สามารถละเลยได้ฝักร้ายในยุคใหม่ที่เยาวชนต้องเผชิญในยุคออนไลน์เป็นผลมาจากแรงกดดันทางสังคมและความต้องการการยอมรับอย่างต่อเนื่องผ่านโซเชียลมีเดียเป็นสิ่งสำคัญที่เยาวชนจะต้องเข้าใจถึงผลกระทบของการใช้เทคโนโลยีมากเกินไปต่อสุขภาพจิตของตนเองและดำเนินการเพื่อหาสมดุลระหว่างชีวิตออนไลน์และออฟไลน์ของตนดังที่โซเชียลมีเดียเชื่อการสำรวจตนเองเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการเติบโตส่วนบุคคลและการเข้าใจสถานะของตนเอง แต่การตั้งคำถามและการยืนหยัดในความเชื่อของตนยังคงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องรักษาให้คงอยู่ แม้จะมีความเสี่ยงในการถูกวิจารณ์หรือถูกตัดสินจากสังคม จึงเป็นหน้าที่ของเยาวชนในปัจจุบันที่จะหลุดพ้นจากฝักร้ายในยุคปัจจุบันและมุ่งมั่นสู่ชีวิตที่มีการตรวจสอบ และการตั้งคำถามอย่างมีสติเพื่อสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับโลกที่พวกเขาอาศัยอยู่ การเรียนรู้ที่จะใช้เสียงของตนเองในการแสดงความคิดเห็นจะช่วยเสริมสร้างอิสรภาพทางความคิดและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกภายในสังคม การมีส่วนร่วมในบทสนทนาและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เปิดกว้างจะช่วยให้เยาวชนสามารถสร้างชุมชนที่เข้มแข็งขึ้น และส่งเสริมความคิด

สร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากแรงกดดันทางสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาทักษะในการสื่อสารและการฟังอย่างตั้งใจจะเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในชุมชน และช่วยให้เยาวชนสามารถเข้าใจมุมมองที่หลากหลายซึ่งจะนำไปสู่การเติบโตทางความคิดและอารมณ์ได้อย่างยั่งยืน การสร้างสังคมที่มีความเข้าใจและเอื้อเฟื้อต่อกันจะต้องอาศัยความพยายามร่วมกันของทุกคน โดยเฉพาะเยาวชนที่จะเป็นอนาคตของชาติ การเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ผ่านมาและการเปิดรับความคิดเห็นใหม่ ๆ จะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น และส่งเสริมการเติบโตอย่างยั่งยืนในสังคม การสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับบทบาทของตนเองในสังคมจะช่วยให้เยาวชนสามารถพัฒนาความรับผิดชอบและมีส่วนร่วมในการสร้างอนาคตที่ดีกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเผชิญกับความท้าทายใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและวัฒนธรรม การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาจะช่วยให้เยาวชนสามารถเผชิญกับความท้าทายเหล่านี้ได้อย่างมั่นใจ และเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกทั้งในระดับบุคคลและสังคม

ดังนั้น การสนับสนุนและส่งเสริมให้เยาวชนมีพื้นที่ในการแสดงความคิดเห็นและสร้างสรรค์จะเป็นก้าวสำคัญในการพัฒนาสังคมที่เข้มแข็งและยั่งยืน โดยเฉพาะเมื่อเผชิญกับความไม่แน่นอนในโลกยุคดิจิทัล การสร้างโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะที่จำเป็นจะช่วยให้เยาวชนสามารถปรับตัวได้ดีขึ้นในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และพร้อมที่จะรับมือกับความท้าทายใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นจากเทคโนโลยีและวัฒนธรรมที่หลากหลาย การสนับสนุนให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์และแสดงความคิดเห็นจะเป็นกุญแจสำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และช่วยให้พวกเขามีบทบาทที่สำคัญในกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างยั่งยืน การสร้างพื้นที่ที่ปลอดภัยสำหรับการแสดงความคิดเห็นและการแลกเปลี่ยนความคิดจะช่วยให้เยาวชนรู้สึกมีคุณค่าและเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาสังคมในทิศทางที่ดีขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎา หงษ์อุเทน. (2556). *โซเชียลมีเดีย : ระหว่างคุณธรรมกับชีวิต*. สืบค้น 1 ธันวาคม 2567, <https://mgronline.com/celebonline/detail/9560000052297>
- โกวิท วงศ์สุรวัฒน์. (2559). *โซเชียลมีเดียกับกฎหมาย*. สืบค้น 1 ธันวาคม 2567, https://www.matichon.co.th/columnists/news_118695.
- ขวัญชนก สายชมพู และอภิรติ โกเฮง. คุณธรรมของผู้นำทางการเมืองตามแนวคิดของโสเครตีส เพลโต อริสโตเติล และพรหมวิหาร 4. *วารสารวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์*, 5(2), 41-48.

- ธีรพงศ์ แก่นอินทร์.(2554). วิธีสอนแบบโสเครตีส. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี*, 22(2), 156-166.
- ปรีชา ช่างขวัญยืน. (2514). *ปรัชญากรีก*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สมบัติ จันทรวงศ์. (2524). *ปรัชญาการเมืองเบื้องต้นบทวิเคราะห์โสเครตีส*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
- สุทน ทองเล็ก. (2562). คิดอย่างปราชญ์ กระบวนการวิภาษวิธี : โสเครตีส. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 2(2), 135-148.
- Husnana11. (2556). *โสเครตีส*. สืบค้น 1 ธันวาคม 2567, <http://husnana11.blogspot.com/>.
- NGThai. (2562). *โสเครตีส (โสเครตีส) คือใครมีความสำคัญอย่างไรต่อปรัชญากรีกและตะวันตก*. สืบค้น 1 ธันวาคม 2567, <https://ngthai.com/history/19343/whowassocratis/>.